

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Емилия Христова Стоева

относно конкурс за **доцент**

по научна специалност "Кинознание, киноизкуство и телевизия (монтаж в документалното и научнопопулярното кино)", публикуван в Държавен вестник бр. 97 от 23.11.2018 година

Валентина Фиданова-Коларова е работила като режисьор и сценарист в Нова ТВ в периода от 1996 до 1998 година.

В ЮЗУ "Неофит Рилски" е работила като хоноруван преподавател от 2002 до 2003 година.

От 2005 до 2013 година е хоноруван преподавател в НАТФИЗ "Кр. Сарафов". От 2013 година до сега е главен асистент в Академията.

Има защитена докторантура в НАТФИЗ "Кр. Сарафов".

Режисьор е на 1 игрален филм, 4 игрални новели, 20 документални и научнопопулярни филма и три театрални спектакъла. Има много награди от наши и международни кинофестивали. Най-отличаваният документален филм е "Навътре в камъка" от 2013 година. Валентина Фиданова е автор на пет книги и на над 60 статии в областта на киноизкуството. Участвала е в редица уъркшопове и конференции. Многократно е била член на художествени комисии както в Националната телевизия, така и в Националния филмов център.

Кандидатът д-р Валентина Фиданова - Коларова е изпълнила необходимите качествени и количествени критерии за заемане на академичната длъжност "доцент".

За целите на настоящия конкурс представя монография **"От киновъзприемане към кинотворчество"**. Книгата е нужна за студентите в НАТФИЗ "Кр. Сарафов", именно в настоящия период, когато Факултет "Екранни изкуства" е в процес от **промяна към устойчивост**(sustainability) в обучението. При разглеждането на киновъзприятието авторът използва няколко отправни точки. Една от тях е "едрият план". От откриването му от Джордж Алберт Смит през 1905 година до днес това е един от безспорните акценти във всички видове кино. Друга опорна точка за мен е опитът да се структурират механизмите на внушение – планове, монтаж, метафори, символи. Това, разбира се, е една опростена подвидова система, но е обединяваща и ни води към най-главното – художествено преобразуване на реалността. Опитът ни със студентите в Академията

показва, че голяма част от успехите във филмите им се дължи на използването на символи, метафори, стилизация, условност и т.н.

Фиданова описва актьорското превъплъщение с три фактора "...променен начин на мислене, променено отношение към заобикалящия свят и сменен ритъм на живота". С тези три стъпки актьорът се "качва" по-високо от обикновеното, репродуктивното, достоверното. Основателно киноактьорът е поставен на пиедестал в монографията "От киновъзприятие към кинотворчество". Зрителят се идентифицира с персонажите, а за голяма част от аудиторията режисьорът е анонимен. За автора: "...идеалният режисьор е този, който е надарен с фантазия и владее достатъчно знание относно техниката на снимане". В рамките на това изследване не могат да се опишат всички опитности и отговорности на режисьора, но ако се придържаме към едно от клишетата в киното – режисьорът е на върха на кинематографичната пирамида. Текстът е базиран както на световния режисьорски опит, така и на личните наблюдения на автора в практическата и в преподавателската дейност.

Специално внимание заслужава опитът на Фиданова в **научнопопулярното кино**. Филмите от този позабравен в България вид кино, които тя представя, са осем. По-голямата част от тях са изградени в стил "Дискавъри", където **хибридно** са включени анимация, възстановки и документални секвенции. Към тях са добавени инспирации от историята на медицината, изобразителното изкуство и литературата. Обобщаващото при научнопопулярните филми на автора е, че поставя в центъра на кино-историите човешката личност и със силата на научното и художественото въздействие успява да отстоява и формира оптимистичен възглед за човека. Значителна част от тези филми са представяни на фестивали, научни конгреси, симпозиуми и свободни прожекции извън България.

През 1928 година, немският творец Йоханес Молцан казва: "Nicht mehr lesen! Sehen! (Enough reading! See!). Днес гледането и снимането е повсеместно. Но научнопопулярното кино има особена специфика. То успява да популяризира **научни** знания сред масовия зрител по достъпен и увлекателен начин, да разкрива и обяснява **сложни и редки явления** и да ги облича във философски обобщения.

В два от филмите, на които е режисьор и монтажист д-р Фиданова-Коларова, са разгледани задълбочено медицински теми. Първият филм "Да отмениш предначертаното" е за съдбата на български граждани, засегнати от рядко наследствено заболяване. Вторият филм е "Цената на дълголетие" – филм за здравната цена на човешкото дълголетие. Филмовата история е пречупена през призмата на медицината и през

изкуството на трима велики художници – Франциско Гоя, Густав Климт и Микеланджело де Караваджо.

Личните ми впечатления от д-р Валентина Фиданова-Коларова са свързани с обща работа със студентите от първи курс, с участия в комисии, семинари и в един общ проект, където бях консултант. Тя е добър професионалист и успява по достъпен начин да предаде опита си на студентите.

В заключение считам, че д-р Валентина Фиданова-Коларова отговаря на критериите и притежава необходимите педагогически качества, както и професионални опитности на филмов режисьор и монтажист, за да заеме академичната длъжност „доцент“.

Гласувам с “ДА”.

15. 04. 2019, София

Подпис: